

huvudsakligen under barmarkstid, dels lämnar han i synnerhet vad gäller slagna spädkalvar så få restar efter sig att även om de är försedda med sändare kan dödsorsaken bli svår att fastställa.

Av denna anledning räknar gruppen med att ett antal björnar inom undersökningsområdet (kalvningslandet) behöver förses med sändare för att kunna hållas under kontinuerlig uppsikt.

Gruppen har diskuterat olika lokaliseringsalternativ för dessa projekt. Enär samtliga bygger på telemetri-tekniken är förtrogenhet med denna teknik av betydelse av såväl konstnads- som effektivitetsskäl. Rovdjurs-förekomst är givetvis en annan faktor av betydelse. Gruppen tar dock ingen ställning i denna fråga.

Gruppe 4. *FOSTER- OG SPEDKALVDØD.*

v/Kummeneje.

1. Vi har forsøkt å gjøre oss opp en mening om hva man kunne oppnå hvis man fant igjen 10% fler av rein-kalvene i Norge, altså øke kalvetallet fra 80.000 til 90.000 årlig. Dette betyr en økonomisk gevinst på ca. 5,5 mill. Nkr. pr. år. Det er altså mye å vinne.

2. Påvisning av problemets størrelse samt tidspunkt når tapene skjer.

a. Flokkstruktur i forsøksflokken.

Man må drive registreringer over flokkstrukturen over flere år i ulike flokker under ulike forhold i de tre land.

b. Registrering av drektighetsprosent.

Forsøksdyrene må individmerkes og grupperes etter alder samt karakteriseres m.h. på vekt og størrelse. Det er mulig at drektighet kan bestemmes serologisk.

For å finne ut noe om når tapene skjer må drektigheten registreres til forskjellige tider, f.eks.:

Desember/januar

Mars

Ved kalving

Juli/august

Senere på høsten

Etter at dette er gjort, må man ta fatt på:

3. Undersøkelse av årsaksforholdene ved foster/kalvedød.

Vi har her skissert noen forhold som vi mener at det kan være av betydning å registrere eller undersøke nærmere for de tider da tapene er registrert:

a. Beitetilgjengelighet.

Dette innbefatter registrering av snøforholdene, mengde, hardhet, skare, is m.m. I grønnvekstperioden kan bl.a. tørke være av betydning.

b. Kalvingsmiljø.

Forholdene omkring kalvingen er viktige. Tidlig/sen vår, værforhold (regn, blåst, kulde), forstyrrelser.

c. Handteringer.

Dette er en gruppe med nærmest stressproblemer som kan påføres kalven og omfatter samlinger, gjerdearbeid, skillinger av alle slag, flyttinger av ulik påkjenningsgrad og lignende inngrep i kalvens frihet.

d. Morsegenskaper.

Dette kan omfatte ting som: omsorg for kalven, fødselsproblemer, melkeegenskaper (?). Forskjellige parametre hos morsdyret som alder og vekt registreres.

e. Infeksiøse abortårsaker.

Dette medfører serologiske, mikrobiologiske og parasitologiske undersøkelser.

DISKUSJON

De fremkom noen spørsmål om nødvendigheten av så hyppige drektighetsregistreringer.

Nordkvist understreket at dette var viktig i en slik studie fordi det ofte kunne være tale om skøtselstiltak. Det er viktig å vite hvilke av disse som under ulike omstendigheter er farlige m.h.t. kastning. Etter gammel kunnskap er f.eks. tunge flytninger i januar-februar en av de store risikofaktorer. Pittsa understreket at januar er den periode da simla begynner å tape i vekt. Det er en kritisk periode for hardhendt håndtering. Aborter kan da skje senere, i mars.